

Carles Casajuana
Pla i Nietzsche
Afinitats i coincidències

Carles CASAJUANA.
Pla i Nietzsche. Afinitats i coincidències.
Ed. 62 «Llibres a l'abast 279»
Barcelona, 1996
122 planes

Un Josep Pla nietzschia

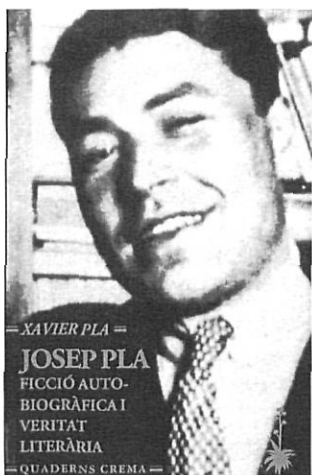
CITO A L'ATZAR algun dels quinze subtítols del sumari: «Superhomes i homenots», «La insània de les nacionalitats», «Fanatisme i intransigència», «Les dones, el plaer i el matrimoni». Aquesta és l'estructura del llibre que tenim a les mans; sota els títols aforístics de cada capítol Casajuana comenta les referències més destacades que es poden anar desgranant tot llegint les obres de Nietzsche i Pla. Ho fa acompanyant-ho amb una encertada relació de textos que permet al lector seguir amb comoditat el fil de l'argumentació que es proposa.

Tenint en compte que tant l'un com l'altre són escriptors que evolucionen notablement al llarg de les seves vides i obres, i que la distància cultural que els separa és considerable, no és estrany que hi hagi diferències ideològiques –a les

quals es dedica tot un apartat. Però també és més que raonable pensar que una obra amb un pes i una difusió com la de Nietzsche influis en un autor amb la formació de Josep Pla que, a part d'haver llegit i lloat l'escriptor alemany, també havia llegit autors –Baroja i Maragall entre d'altres– que en algun moment s'havien sentit còmplices del vitalisme Nietzsche.

En tot cas, no és gens sobrer que obres com *Pla i Nietzsche* –que estudien la gran varietat d'elements ideològics i culturals que conflueixen en l'obra planiana– ajudin a matisar la imatge del Pla reaccionari, moralista i escriptor de segona fila que els tòpics i algunes interpretacions malintencionades han intentat bastir.

David Prat

Pla, finalment desemmascarat

NO MANCA GAIRE perquè acabi l'Any Pla; un any que ha generat un gran nombre de lletra impresa sobre aquest escriptor i que ha farcit les agendes amb xerrades, conferències i col·loquis diversos. Precisament dins d'aquest marc commemoratiu s'ha publicat el llibre de Xavier Pla, fruit d'uns quants anys d'investigació i de reflexió sobre la literatura de Josep Pla i adaptació de la tesi doctoral defensada per l'autor a la Universitat de la Sorbona l'octubre de 1996.

El llibre és, sense cap mena de dubte, un dels millors estudis sobre l'obra planiana que han aparegut fins al moment. Efectivament, malgrat que Josep Pla és potser l'escriptor català més llegit i comentat, no deixa de ser força mal conegut. Sovint s'ha comès la lleugeresa de reduir Josep Pla a la

faceta de simple cronista del seu temps, de pagès de l'Empordà que escrivia llibres de cuina, de viatges i de records sense cap mena de pretensió literària i amb una total despreocupació per l'estil. Aquest és precisament un dels tòpics que el llibre de Xavier Pla desmenteix categòricament. En efecte, després d'una introducció sobre Josep Pla, la seva obra i la seva recepció crítica, l'autor enceta l'assaig demostrant l'existència en Josep Pla d'una reflexió sobre la literatura i l'estil prèvia a l'escriptura.

Xavier Pla reflexiona també al voltant de la problemàtica que tanca el concepte d'autobiografia i de veu narrativa en l'obra planiana i sobre les diferents màscares que emprava l'escriptor per ocultar la seva autèntica personalitat al llarg d'una vasta producció que s'entossudeix a

presentar com a autobiogràfica i memorialista, però que en realitat és autoficcional. Tot seguit examina l'ambiciós projecte literari d'aquest grafòman i aprofundeix en els aspectes més purament estilístics de la seva escriptura, entre ells el paper i els mecanismes de la descripció. Evidentment, però, això és només un petit tastet de tot allò que Xavier Pla exposa en el seu llibre d'una manera clara i entenedora i amb el suport teòric d'una bibliografia extensa i especialitzada, de la qual, alhora, l'autor fa la revisió, els comentaris i les valoracions pertinents. El llibre de Xavier Pla és, en darrer terme, un estudi indispensable per conèixer seriosament l'obra de Josep Pla, clar exemple d'alta literatura i de modernitat.

Carme Puig Molist

Xavier PLA BARBERO.
Josep Pla. Ficció autobiogràfica i veritat literària.
Barcelona, Quaderns Crema, 1997,
527 pàg.